Ner 27

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Czwartek dnia 28 Stycznia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

Rada Instytutu Alexandryńskiego wychowania panien, na posiedzeniu w dniu 9 (21) stycznia r. b., uchwaliła, stosownie do § 37 Ustawy, przyjęcie pensyonarek, na 5 wakansów na koszcie skarbowym, i na 8, mających być utrzymywanemi z funduszu miejskiego. Z pomiędzy kandydatek do wakansów, na koszcie skarbowym, przyjętemi zostały, bez losowania: Walerya Noakowska, po obojgu rodzicach siérota; a przez losowanie: Celina Żołdowicz, Zofia Jacques, Julia Piendzicka i Helena Smolińska. Z liczby kandydatek do wakansów na funduszu miejskim, wybrano, bez losowania: Józefę Trocińską, Józefę Tangerman i Urszulę Orłowską, po obojgu rodzicach siéroty; a przez losowanie: Maryannę Lex, Zofią Adelt, Klementynę Glińską, Antoninę Krukowską i Euzebią Babską. O takowym wyborze pensyonarek, Rada Instytutu wychowania panien zawiadamia Rodziców i Opiekunów, dla niezwłocznego przedstawienia temuż Instytutowi przyjętych kandydatek.

Londyn 15 *stycznia*. — Dzisiejsza ministeryalna *Morning Chronicle*, bardzo rozsądne czyni uwagi nad gniewem, w niektórych angielskich dziennikach z powodu planu obwarowania Paryża, objawionym.— »Między tém przedsięwzięciem a uzbrojeniami w Francyi, mówi wspomnione pismo, zachodzi widoczna różnica i jako taka zdaniem naszém, od rządów i dzienników zagranicznych uważaną być powinna.— Postawienie armii francuzkiéj na stopie wojennéj jest prostą względem Europy groźbą, każde państwo stałego lądu zmuszającą ten niewczesny i niebezpieczny naśladować przykład. Lecz cóż obchodzić może Anglią obwarowanie Paryża, i czém się da usprawiedliwić niestosowna gwałtowność, z jaką zamiar ten u nas przyjęto?—Mogła to być komedya, lecz my w niéj ani występowaliśmy, ani za nią zapłacili. Skoro zamiar ten jest sromotną obłudą, nie my, lecz obłudnicy sami, grób w nim dla siebie wykopią. Cokolwiekbądź, obwarowania Paryża żądali członkowie wszelkich stronnictw. Stronnictwo wojny i stronnictwo pokoju, każde wprawdzie z innych względów, lecz życzą go sobie. Zatém życzenie to może być uskutecznioném, nie stając się powodem gniewu Anglików i odgróżek tych, którzy je objawili. Obwarowanie Paryża piérwéj da się uczuć Francyi, jak innym krajom Europy. Francuzi daleko prędzéj bronić będą własnego worka, niż ich stolicy, i oby ich wojenny zapał nie znalazł przyjaznéj chwili do ujścia z wiatrem, jeśli przy zamiarze swoim obstawać będą i ukończą go! Nie podzielamy sposobu, w jakim część dzienników naszych o téj kwestyi mówi, bo tego rodzaju zarzuty prowadzą tylko do obojętności i nieporozumień między narodami. Nie było trudniejszéj pory do oddalenia nas, którą teraz każdy we Francyi przewidzieć może, a któraby bardziéj bezzasadną była, jak gdy nietylko przeciwiono się naszéj wschodniéj Polityce, lecz w zazdrości nadto przypisywano nam dążność nieprawą i własną korzyść na celu ma-

jącą. Francya może zamiary, jakie względem ostatecznego rozwiązania kwestyi wschodniéj miała, (o ile nie przeciwią się one ogólnemu interesowi Europy), i teraz tak jak przed rokiem do skutku przyprowadzić.

Postanowiono, że oddział wojska, który przed kilką dniami otrzymał rozkaz udania się do Bengalu i Madras, ma się zatrzymać aż do przyszłego maja, to jest, do zwyczajnéj pory wysyłania wojsk do Indyj Wschodnich. Oddział jednak przeznaczony do Bombay, wkrótce wysłanym zostanie. Pułk 22 ma się tam udać na okrętach: *Inglis*, *Guisachan*, *Margaretha*, *Tory i Anna*. Liczba oficerów i żołnierzy, włącznie z liczbą kobiét, dla których stósowne przygotowano na okrętach przyrządzenia, wynosi 1096 ludzi. Pułk ten odpłynie jak najspieszniéj z ujścia Tamizy w Grawesend, gdzie nań wspomnione okręty oczekują.

W Anglii konsystuje teraz 14 pułków jazdy i 6 składów, 19 pułków piechoty i 42 składów, w Szkocyi 2 pułki jazdy i 2 piechoty oraz 5 składów; w Irlandyi 4 pułki jazdy, 7 pułków piechoty i 32 składów.

Z Rio Janeiro odebraliśmy wiadomości po koniec października; brzmią one pomyślnie, gdyż donoszą, iż na prowincyi poddało się wiele band buntowniczych. Z Chili mamy wiadomości po dzień 12 września. Dochody kraju były w stanie kwitnącym; urząd celny w Valparaiso od d. 1 stycznia do 31 sierpnia 1840, zebrał 1.135.994 dollarów, gdy w latach poprzednich wszelkie celne dochody w całéj rzeczypospolitéj zaledwie tyle wynosiły.

Paryż d. 15 *stycznia*.— Nadszedł tu przez Brest traktat, dnia 29 października r. z. w Buenos Ayres z rzeczą pospolitą Argentyńską zawarty, brzmi on jak następuje:

„J. K. Mość Król Francuzów i JW. Gubernator Jenerał.-Kapitan prowincyi Buenos Ayres, dla załatwienia nieporozumień, które na nieszczęście między Francyą i rzecząpospolitą Argentyńską wybuchły, mianowali swymi pełnomocnikami: J. K. M. Król Francuzki Pana Armanda de Mackau, wielkiego officera i t. d. itd. a JW. Gubernator i Jenerał-kapitan, Pana Filipa Arana, którzy po wzajemném przedstawieniu sobie pełnomocnictw swoich, w należytym je porządku znalazłszy, ułożyli się względem następujących artykułów: 1) Rząd Buenos-Ayres przyznaje wypłatę wynagrodzeń Francuzom, którzy w Buenos Ayres straty i szkody ponieśli, summa tych wynagrodzeń oznaczoną będzie przez sześciu sędziów spornych, między którymi każdy pełnomocnik trzech obierze. W razie nieporozumienia się sędziów, uregulowanie rzeczonego wynagrodzenia powierzoném być ma trzeciemu mocarstwu, przez rząd francuzki wskazanemu. 2) Podczas 8 dni po ratyfikacyi obécnéj ugody ze strony Buenos Ayres, zniesioną zostanie blokada portów argentyńskich i wyspa Martin Garcia zostanie przez wojsko francuzkie opuszczona. Materyał zbrojny téj wyspy przywrócony zostanie do stanu, w jakim znajdował się w dniu 10 października 1838 r. Dwa argentyńskie wojenne okręty, w czasie blokady zabrane, albo dwa inne tejże wartości i siły, w ciągu tego samego czasu oddane będą z uzbrojeniem pod rozporządzenie zwierzchności argentyńskiéj. 3) Jeżeli w ciągu miesiąca po ratyfikacyi, Argentynowie, którzy równocześnie od marca 1838 z kraju wygnani zostali, razem lub częściowo zaniechają nieprzyjacielskiéj postawy, w jakiéj się teraz względem Gubernatora Buenos Ayres znajdują; tedy rząd argentyński, mając obecnie wzgląd na przyjazne wstawienie się Francyi, udzieli wszystkim tym osobom pozwolenie powrotu do ich ojczyzny, jeżeli obecność ich będzie się mogła zgodzić z publiczném bezpieczeństwem i osoby, którym takowe pozwolenie udzielone będzie, nie mają być prześladowanemi ani karanemi za swoje poprzednie postępowanie. Względnie ludzi z bronią w ręku znajdujących się na ziemi rzeczypospolitéj, artykuł niniejszy do tych tylko ma być zastosowany, którzy w 8 dni po urzędowém ogłoszeniu tego traktatu złożą broń. Ogłoszenie udzielone będzie dowódzcom przez francuzkich i argentyńskich ajentow. Obecny artykuł nie-

obejmuje jenerałów i dowódzców korpusów, oprócz tych, którzy przez dalsze czyny swoje zasłużą na łaskę i względy rządu argentyńskiego. 4) Samo się rozumié, że rząd Buenos Ayres nie przestanie nadal uważać wschodniéj rzeczy pospolitéj Uraguay za zupełnie niezawisłą, jak to zawarowane zostało w traktacie zawartym w dniu 27 Sierpnia 1838 z rządem brazylijskim. 5) Chociaż prawa i korzyści, których cudzoziemcy zamieszkali na ziemi argentyńskiéj używają, wspólne są obywatelom i poddanym wszystkich przyjaznych albo neutralnych mocarstw; jednakże rządy: francuzki i argentyński oświadczają, że do czasu zawarcia szczególnego traktatu handlu i żeglugi między Francyą i rzeczą pospolitą argentyńską, obywatele francuzcy na ziemi argentyńskiéj, argentyńscy zaś na ziemi francuzkiéj, pod względem ich osób i własności uważani być mają jak obywatele najprzyjaźniejszych narodów. 6) Jeśliby jednak rząd argentyński obywatelom albo krajowcom całéj Ameryki południowéj, lub jéj części, udzielił obszerniejsze obywatelskie, lub polityczne prawa, jak te, których teraz używają poddani najprzyjaźniejszych narodów, prawa te nie będą być mogły przez poddanych francuzkich, mieszkających na ziemi francuzkiéj, reklamowanemi. 7) Obecna konwencya w ciągu 8 miesięcy albo prędzéj, jeśli być może, otrzyma ratyfikacyą; ratyfikacye wymienione będą w Paryżu przez pełnomocnego ministra rządu rzeczy pospolitéj, który przy dworze Króla francuzkiego uwierzytelnionym zostanie. Działo się na pokładzie francuzkiego parlamentarskiego brygu la Boulonnaise, w dniu 29 października 1840 (podpisali) Baron de Mackau, Filipe Arana.

Przeciw rzeczonemu traktatowi mieszkający w Montevideo Francuzi, za pośrednictwem osobnéj na ten cel mianowanéj kommissyi, protestowali, i protestacyą tę do Francyi przesłali; wyrażają oni w niéj swoje niezadowolenie z tego traktatu, który został zawarty z tyrańską i nieprawą władzą. Protestacyą tę przywiózł pan Bellemare deputowany ludności francuzkiéj w Montewideo. Ma on polecenie proszenia izby deputowanych o niedozwolenie ratyfikacyi tego traktatu, a pan Mermilland proszony jest o popiéranie w izbie wniosków téj petycyi.

Sigmaringen 14 *stycz.* Dziś rano zmarła tu z powodu połogu małżonka Księcia Edwarda Altenburgskiego, druga córka Księcia Hohenzollern-Sigmaringen, urodzona 30 kwietnia 1815, zaślubiona 15 lipca 1835, zostawiwszy z tego małżeństwa 2 Książąt i 2 Księżniczki. Nowo-narodzony, jeszcze nieochrzczony Książę, jest zupełnie zdrów. Przedwczesna śmierć młodéj Księżnéj całą jéj rodzinę w najgłębszym pogrążyła smutku.

Madryt d. 8 *stycznia.* Correo nacional zaprzecza twierdzeniu dworskiéj gazety, i innych kilku dzienników, jakoby wszędzie w Hiszpanii panowała spokojność, lecz także mniema, że dążność republikańska, objawiająca się na wielu punktach kraju, pochodziła tylko od bardzo słabéj mniejszości.

Globe otrzymał pod dniem 2 stycznia następujące wiadomości od swojego korrespondenta z Madrytu: »Wiadomość że Anglia przyjęła pośrednictwo między Hiszpanią i Portugalią sprawiła tu nadzieję, iż do wojny nie przyjdzie. Bo też wojna między dwoma tyle wyczerpanymi narodami byłaby bezsilną i nieinteresującą, a gdyby Portugalia odważyła się blokować brzegi Hiszpanii, twierdzą Hiszpanie, iż pokazanie się ich licznego wojska na granicach, byłoby dostateczném zmusić Portugalczyków do złożenia broni.

Księżna Vittoryi przybyła tu onegdaj w towarzystwie siostry swojéj i wysiadła w mieszkaniu małżonka, tak zatém wieść o nieporozumieniu między niémi, zapewne przez nieprzyjaciół Księcia rozsiana, jest bezzasadną.

Neuchalel 12 *stycz.* Wczoraj prezes rady stanu, pan Chambrier, zagaił posiedzenie ciała prawodawczego mową, w któréj naprzód wspomniał o pamiętnéj zmianie tronowéj i złożonéj przysiędze, przyczém jeszcze raz powtórzył słowa Króla Fryderyka Wilhelma IV przy jego na tron wstąpieniu, do mieszkań-

ców Księztwa Neuchatel wyrzeczone. To piérwsze posiedzenie ciała prawodawczego, ograniczyło się na zawiadomieniu deputowanych neuszatelskich o rozpoczęciu obrad i na trzeciém roztrząśnieniu prawa o bankructwach. Poczém wybierano kandydatów na prezesa, a godność tę objął pan Chambrier.

Zurich 14 *stycznia*. Listy z Aarau donoszą, że wczoraj tamtejsza wielka rada postanowiła znieść kilka klasztorów w Argowii; dowiedziano się bowiem, że w klasztorze Muri żywiono i rozprzestrzeniono zamiar wyruszenia przeciw Aarau. Przez cały dzień lano tam kule. Wielka rada podziękowała potém znowu uwolnionemu radcy Waller, odważnemu mężowi, który sam podjął się tak niebezpiecznéj missyi, mając zamiar rozbroić zupełnie katolicką część kraju.

W Argowii zupełnie uśmierzono powstanie. Potyczka pod Villmergen i Wohlen w téj saméj miała miejsce okolicy, w któréj za czasów wojny religijnéj katolicy z reformistami po dwa kroć walczyli.

Neapol 8 *stycz*. Z nocy dnia 4 na 5 b. m. wszczął się tu straszliwy wiatr, który nietylko na całém wybrzeżu morskiém niesłychane sprawił nieszczęścia, lecz nawet okręty w portach stojące na wielkie naraził niebezpieczeństwo, a trzy z nich zatopił. Dwa z tych okrętów należały do marynarki neapolitańskiéj i dniem wprzód, rożnémi naładowane towarami z Kalabryi tu przybyły.

Rzym 9 *stycz*. Rząd toskański urzędownie, za pośrednictwem noty Ces. Król. Sekretarza stanu z d. 17 grud. r. z., przystąpił do traktatu między Toskanią, Lombardyą i Sardynią względem opieki nad własnością literacką. Z Neapolem umowa podobna traktuje się i bez wątpienia pomyślnym skutkiem uwieńczoną zostanie.

Alexandrya 24 *grudnia*.— Uczyniono spostrzeżenie, iż w Egipcie i Syryi obecnie prawie się powtórzyły wypadki z r. 1799. W roku 1799 odznaczył się mianowicie przez swoją czynność i gorliwość Kommodor Sidney Smith na statku *Tiger* o 86 działach, na wybrzeżach Syryjskich; pod St. Jean d'Acre to samo uczynił w r. 1840 Kommodor Napier na statku *Powerfull* o 84 działach. W roku 1799 udał się Sidney Smith do Alexandryi, gdzie miał uczęstnictwo w konwencyi El Arisch, w skutek któréj Jenerał Kleber ustąpił z Egiptu, i nie zostając jeńcem wojennym, z wojskiem swojém do Francyi miał wyruszyć; zupełnie podobną konwencyą, co do egipskiego wojska, w Syryi, zawarł Napier w r. 1840 w Alexandryi. W roku 1799 unieważnił Lord Keith, naczelny Wódz angielskiéj flotty na śródziemném morzu, postępek Sydneja Smitha i odmówił ratyfikacyi zawartéj przezeń umowy; tak samo postąpił w r. 1840 Admirał Stopford z konwencyą Kommodora Napiera. W roku 1799 Jenerał Kleber powziął zamiar zemsty, napadł na wielkiego Wezyra przy Heliopolis, pobił go na głowę, a opuszczenie Egiptu na długi czas tym wypadkiem wstrzymane zostało; w roku 1840 skoncentrował Ibrahim swoje wojenne siły przy Damaszku, gdzie Turków w szachu trzyma i skutkiem czego ustąpienie jego z Syryi jeszcze się do nieoznaczonego czasu odwlecze.

Wielki teatr. — Dziś komedya, *Córka Adwokata*; — balet, *Mimili* czyli *styryjczykowie*.